
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nieuwsbrief Verkiezingen

Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022
Nieuwsbrief 4

2 december 2021

Via deze nieuwsbrief worden gemeenten door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geïnformeerd over actuele ontwikkelingen rond de organisatie van verkiezingen.

In deze nieuwsbrief

1. Verlenging Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 definitief

De Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 (verder: Twv) wordt definitief verlengd tot 1 juli 2022. Een koninklijk besluit tot verlenging zal binnenkort in het Staatsblad worden geplaatst. Dat betekent dat de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 onder het bereik van de Twv zullen vallen.

Gevolgen verlenging Twv op hoofdlijnen
In grote lijnen houdt de verlenging van de wet het volgende in:

- **Vervroegd stemmen op maandag 14 en dinsdag 15 maart**
  De voorwaarden waaronder het vervroegd stemmen plaatsvindt, zijn grotendeels gelijk aan de voorwaarden die golden tijdens de Tweede Kamerverkiezing van 17 maart jl. Belangrijkste aanpassing is dat het tellen van de vervroegd uitgebrachte stemmen (dat mag vanaf woensdag overdag) niet langer plaatsvindt door de stembureaus waar deze

stemmen op maandag en dinsdag zijn uitgebracht, maar door een speciaal daarvoor door B&W in te stellen gemeentelijk stembureau.

- **Vierde stembureaulid**
  Het is wettelijk verplicht dat in elk stembureau een vierde stembureaulid aanwezig is als gastheer/gastvrouw. Als er tijdens de gemeenteraadsverkiezingen maatregelen van kracht zijn m.b.t. hygiëne en persoonlijke bescherming (zoals het dragen van een mondkapje en/of het houden van afstand), dan bewaakt dit vierde stembureaulid ook dat kiezers zich daaraan houden, en dat het niet te druk wordt in het stemlokaal.

- **Aanpassingen van een aantal belangrijke data in het verkiezingsproces**
  - Het afleggen van een ondersteuningsverklaring is mogelijk gedurende vier weken, namelijk van maandag 3 tot en met maandag 31 januari (en, in het kader van herstel van eventuele verzuimen, op woensdag 2 en donderdag 3 februari tot 17.00 uur). Dit is dus een verruiming ten opzichte van de reguliere termijn van twee weken zoals die zou gelden *zonder* de Twv. Let op: de termijn begint dus al op maandag 3 januari, en het moet voor kiezers mogelijk zijn om ook zonder afspraak een ondersteuningsverklaring af te leggen.
  - Het aanvragen van een vervangende stempas of schriftelijke volmacht is mogelijk tot uiterlijk vrijdag 11 maart 17.00 uur (dus niet aan het loket nog tot dinsdag 15 maart om 12.00 uur, zoals het geval zou zijn *zonder* de Twv).
  - De vaststelling van de verkiezingsuitslag door het centraal stembureau vindt plaats op maandag 21 maart (dus niet op vrijdag 18 maart, zoals het geval zou zijn *zonder* de Twv).
  - Het aftreden van de zittende raadsleden en de eerste samenkomst van de nieuwe raad vindt plaats op woensdag 30 maart (dus niet op donderdag 24 maart, zoals het geval zou zijn *zonder* de Twv).
  - Meer data zijn via de verkiezingentoolkit te vinden in de verkiezingskalender van de Kiesraad.

- **Maatregelen m.b.t. hygiëne en persoonlijke bescherming**
  Het is mogelijk dat vanwege de epidemiologische situatie bij de gemeenteraadsverkiezingen de huidige maatregelen m.b.t. hygiëne en persoonlijke bescherming (zoals het dragen van mondkapjes en het houden van afstand) landelijk of regionaal nog steeds gelden. Sowieso geldt dat het ventilatiesysteem en de gebruiksfunctie van het gebouw moet voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit (vraag bij twijfel advies aan een onafhankelijk expert). Het ligt in de verwachting dat ook kuchschermen nodig blijven tussen de stembureauleden achter de tafel en de kiezers. Desinfectiemateriaal dient ook aanwezig te zijn in het stemlokaal, maar er geldt geen verplichting meer voor kiezers om hun handen te desinfecteren.
  Het is mogelijk dat enkele gezondheidsmaatregelen nog kort voor de verkiezingen wijzigen (ingetrokken of weer ingevoerd). Het is nodig om in de voorbereiding rekening te houden met deze mogelijke maatregelen. Wees daarom voorbereid op het gebruik van kuchschermen, mondneusmaskers, houden van afstand en een gezondheidscheck voor stembureauleden/tellers. Het Rijk verstrekt een financiële vergoeding voor deze maatregelen (zie ook paragraaf 4). Er is daarnaast een optie om kosteloos mondneusmaskers en desinfecterend materiaal te bestellen via het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (zie ook paragraaf 2).

- **Uitzondering coronamaatregelen rond locaties en coronatoegangsbewijs**
  Op dit moment gelden er landelijke maatregelen waarbij locaties eerder sluiten of dat er om een coronatoegangsbewijs wordt gevraagd. Het is nu nog niet bekend hoe deze maatregelen luiden bij de gemeenteraadsverkiezingen. Op dit moment gelden in de wet-

en regelgeving echter uitzonderingen dat de activiteiten van het verkiezingsproces die voortvloeien uit de Kieswet en de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 zoals het stemmen, het bijwonen van het tellen van de stemmen en het bijwonen van de zitting van het centraal stembureau, hier niet onder vallen. Concreet betekent dit dat personen die aanwezig willen zijn op een stem- of tellocatie of een andere zitting in het kader van de verkiezingen bijwonen, geen coronatoegangsbewijs tonen en dat een locatie ook na sluitingstijd gebruikt kan worden als (openbaar) stemlokaal of tellocatie (uitsluitend voor die functie). Het uitgangspunt van het ministerie van BZK is deze uitzonderingen ook voort te zetten bij eventuele wijzigingen in de regelgeving.

Factsheets met meer informatie
In de factsheet 'Gemeenteraadsverkiezingen 16 maart 2022' bij deze nieuwsbrief worden de regels van de Twv uitgelegd. In de eveneens bijgevoegde factsheet 'Checklist inrichting stemlokaal' is te vinden wat de huidige regels rond de covid-maatregelen betekenen voor de eisen aan stem- en tellocaties. Door deze regels in acht te nemen bij de voorbereiding is uw gemeente ook voorbereid indien een aantal gezondheidsmaatregelen (wel/geen mondkapje, gezondheidscheck, wel/geen verplichting voor het houden van afstand) nog verandert (kort) voor de verkiezingen.
Op www.verkiezingentoolkit.nl zijn onder het kopje [Gemeenteraadsverkiezingen 2022 > Factsheets] verdiepende factsheets te vinden.

2. Persoonlijke beschermingsmiddelen kosteloos via het LCH

Het ministerie van BZK heeft overleg gevoerd met het ministerie van VWS over de vraag of gemeenten via het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) persoonlijke beschermingsmiddelen kunnen afnemen voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. Het is voor het LCH binnen de juridische aanbestedingskaders mogelijk om kosteloos mondneusmaskers, wegwerphandschoenen en desinfectiemiddelen te leveren aan gemeenten als deze middelen door de stembureauleden en de tellers worden gebruikt. Let op: stembureauleden en tellers moeten in het geval van een mondkapjesplicht een mondneusmasker type II-R dragen (en dus niet hun eigen mondkapje).

Gemeenten kunnen de volgende beschermingsmiddelen afnemen bij het LCH:
- Pakken met gecertificeerde mondneusmaskers Type II-R (50 stuks per pak).
- Pakken met wegwerphandschoenen (100 stuks per pak).
- Flacons met desinfectiemiddelen (0,5 liter per flacon).

Indien uw gemeente van deze mogelijkheid gebruik wil maken moet de bestelling **uiterlijk vrijdag 7 januari** worden doorgegeven. De bij het ministerie bekende verkiezingscoördinator van elke gemeente ontvangt daarvoor een bestelformulier.
Op basis van de bestellingen zal het LCH de logistiek inrichten en wordt u geïnformeerd over de bezorgdatum. Naar verwachting zullen de middelen in de eerste of tweede week van maart worden geleverd. Het is niet mogelijk om op een latere datum een bestelling te doen via het LCH. Er kan niet worden nageleverd.
Met het ministerie van VWS wordt nog besproken of het mogelijk is dat gemeenten voor de stembureauleden en tellers zelftests kunnen krijgen. Over de uitkomsten van deze gesprekken wordt u later geïnformeerd. Als dit mogelijk wordt, zult u hier een separaat bestelformulier voor ontvangen.

3. 1,5-meterafstandregel

Bij het zoeken naar geschikte locaties voor de stembureaus moet u ervan uitgaan dat de 1,5-meterafstandregel van kracht zal zijn tijdens de komende gemeenteraadsverkiezingen. Of deze regel in maart 2022 daadwerkelijk nog zal gelden, is nu natuurlijk nog niet bekend. Maar omdat voor verkiezingen op 1,5 meter grotere stemlocaties nodig zijn en het zoeken naar geschikte stemlocaties de nodige tijd kost, en de inzet van locaties niet meer kort voor de verkiezingen kan

worden gewijzigd, wordt nu duidelijkheid gegeven dat rekening moet worden gehouden met een verplichte 1,5 meterafstandregel.

4. **Financiële compensatie gemeenten**

Het covid-proof organiseren van de verkiezingen kost geld en gemeenten zullen daarvoor een reële compensatie ontvangen. In de decembercirculaire Gemeentefonds volgt meer informatie over deze compensatie en de verdeling per gemeente. Deze verdeling zal op korte termijn dan ook ter informatie aan de verkiezingscoördinatoren worden gestuurd.

5. **Webinar en inloopspreekuren**

14 december 10.00-12.00 uur Webinar Toegankelijke verkiezingen
14 december 15.00-16.30 uur Webinar registratie van aanduidingen
16 december 13.00-15.00 uur Webinar Tijdelijke wet verkiezingen covid-19

Webinar Tijdelijke wet verkiezingen covid-19
Op donderdag 16 december van 13.00 – 15.00 uur organiseert het ministerie van BZK in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) een webinar over de verlenging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19. Het precieze programma volgt nog. Het is mogelijk om vragen te stellen, die zoveel mogelijk tijdens het webinar worden beantwoord.

Het is alleen mogelijk om aan te melden voor het webinar indien u bij een gemeente werkt of individueel lid van de NVVB bent. Deelname aan het webinar is gratis en inschrijven kan tot woensdag 15 december 15:00 uur. Inschrijven voor het webinar kan hier.

Webinar registratie van aanduidingen (partijnamen)
Op dinsdag 14 december van 15.00 tot 16.30 uur organiseert de NVVB in samenwerking met de Kiesraad en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een webinar over de komende gemeenteraadsverkiezingen met als thema: registratie van aanduidingen.

In dit webinar wordt ingegaan op de registratie van partijnamen en alles wat daarbij komt kijken voor de gemeentelijke verkiezingsorganisaties. Zo gaan we in op de procedures rond het registreren, wijzigen en beoordelen van aanduidingen en de doorwerking van landelijk geregistreerde aanduidingen. Ook kijken we wat de registraties betekenen voor de kandidaatstelling, zoals de betaling van waarborgsommen en het inleveren van ondersteuningsverklaringen.

Het is alleen mogelijk om aan te melden voor het webinar indien u bij een gemeente werkt of individueel lid van de NVVB bent. Deelname aan het webinar is gratis en inschrijven kan hier.

Er worden begin 2022 nog twee webinars gehouden over de kandidaatstelling en de uitslagvaststelling. Hierover ontvangt u later informatie. Aanmelden voor deze twee webinars is daarom ook nog niet mogelijk.

Webinar Toegankelijke Verkiezingen
Op dinsdag 14 december van 10:00-12:00 uur wordt er een webinar over toegankelijke verkiezingen georganiseerd. Voor meer dan 2 miljoen Nederlanders gaat stemmen niet vanzelf. Dat komt bijvoorbeeld door een lichamelijke of (licht) verstandelijke beperking, maar er zijn ook mensen die moeite hebben met lezen of schrijven. Om te zorgen dat verschillende groepen kiezers bij de komende verkiezingen makkelijker kunnen stemmen is een vernieuwd Actieplan Toegankelijk Stemmen opgesteld door de ministeries van BZK en VWS, de VNG, de NVVB en de Kiesraad. Tijdens dit webinar bespreken we inspirerende voorbeelden van gemeenten op het gebied van toegankelijke verkiezingen & gaan we in gesprek met ervaringsdeskundigen. Als deelnemer van het webinar kunt u vragen insturen tijdens de uitzending en deelnemen in de

break-outrooms om voorbeelden uit te wisselen met andere deelnemers. Aanmelden voor het webinar kan hier.

Inloopspreekuren
Net als bij de Tweede Kamerverkiezing van maart jl. zal het ministerie van BZK vanaf januari weer digitale inloopspreekuren organiseren voor de medewerkers van de gemeenten die zijn belast met de organisatie van de verkiezingen. Tijdens de inloopspreekuren kunt u vragen stellen aan het ministerie van BZK of aan andere gemeenten. De verkiezingscoördinator van elke gemeente ontvangt hierover nog nadere informatie.

6. Wervingscampagne stembureauleden

Om de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 goed te laten verlopen, is wederom een groot aantal personen nodig om de stembureaus te bemensen. Vanwege de covid-situatie wordt u opnieuw geadviseerd een reservebestand aan te houden van 10%. Gemeenten hebben bij een uitvraag op het NVVB-platform laten weten geen behoefte te hebben aan een landelijke wervingscampagne vanuit de Rijksoverheid. Wel zijn sommige gemeenten nog op zoek naar vrijwilligers. Om gemeenten te faciliteren zelf een lokale wervingscampagne te voeren, stelt BZK campagnemiddelen beschikbaar. Het gaat hierbij om diverse formaten posters, bewegende en statische banners en bewegende en statische social media posts. De campagnemiddelen zijn vrij te gebruiken door gemeenten in hun communicatie voor het werven van stembureauleden. De campagnemiddelen worden in de week van 6 en 13 december toegevoegd aan de toolkit verkiezingen.

Inzet rijksambtenaren
Net als bij de Tweede Kamerverkiezing worden rijksambtenaren via diverse kanalen aangemoedigd om lid van een stembureau te worden tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van maart. Zij zullen zich rechtstreeks aanmelden bij een gemeente en hoeven voor de uitvoering van hun werkzaamheden als stembureaulid geen verlof op te nemen. Daarbij ziet men dan wel af van de vergoeding die door de betreffende gemeente wordt uitgekeerd aan stembureauleden. Uiteraard blijft de mogelijkheid bestaan voor rijksambtenaren, net als voor iedere burger, om vrij te nemen en dan wel de gemeentelijke vergoeding te incasseren.

7. Indicatieve planning informatievoorziening tot aan gemeenteraadsverkiezingen

Om inzicht te geven in wat u in de informatievoorziening vanuit het ministerie mag verwachten vindt u hieronder een indicatieve planning:

<u>Week 6 december</u>
- Eerste deel van de communicatiemiddelen wervingscampagne stembureauleden staat in de toolkit (zie ook paragraaf 6 in deze nieuwsbrief).

<u>Week 13 december</u>
- Specificaties en kleurvoorbeelden stempas en schriftelijke volmacht worden verzonden aan gemeenten.
- Specificaties worden verstrekt aan de leveranciers van de gemeenten.
- De circulaire over de organisatie van de verkiezingen wordt verzonden aan de burgemeesters.
- In de toolkit komen beschikbaar:
    - Processen-verbaal
    - Voorbeeldbrieven (first-time voters, zorginstellingen en algemene toegankelijke informatie over de verkiezing)
    - (onder voorbehoud van evt. wijzigingen van de gezondheidsmaatregelen) Modellen voor posters (in het stemlokaal, bij de ingang van het stemlokaal en in het stemhokje) en gezondheidschecks (voor stembureauleden en kiezers die hulp vragen bij het stemmen)

  - Tweede deel van de communicatiemiddelen wervingscampagne stembureauleden (zie ook paragraaf 6 in deze nieuwsbrief).
- 14 december webinar Toegankelijke verkiezingen (zie ook paragraaf 5 van deze nieuwsbrief).
- 14 december webinar over registratie van aanduidingen (partijnamen) (zie ook paragraaf 5 in deze nieuwsbrief).
- 16 december webinar over verlenging Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 (zie ook paragraaf 5 in deze nieuwsbrief).

Week 3 januari
- Hand-out "stembureau-instructie voor de dag van stemming" online beschikbaar.
- E-learning stembureau-instructie online beschikbaar.
  - Onderdeel daarvan is een oefenvoorziening met een proces-verbaal.

Week 10 januari/week 17 januari
- Overige modellen zijn beschikbaar in de toolkit.
- Digitale informatiebijeenkomst voor gemeenten die deelnemen aan het experiment met centrale stemopneming.
- Hand-out "stembureau-instructie voor de dag van stemming" en brochure "geldige identiteitsbewijzen" worden bezorgd bij de gemeenten.

Week 31 januari
- Streven is dat in deze week een groot deel van de communicatiemiddelen beschikbaar is in de toolkit.
- Website elkestemtelt.nl compleet.

Week 7 februari
- Start van communicatiecampagne vanuit de Rijksoverheid.
- Handreiking voor het publiceren van diverse bestanden in het kader van de verkiezingsuitslag (van VNG, Kiesraad, BZK).

Week 28 februari
- Informatie over de evaluatie van de verkiezingen.

Contact
Het Informatiepunt Verkiezingen is weer geopend om vragen te stellen over de gemeenteraadsverkiezingen. De medewerkers zijn iedere werkdag van 09:00-17:00 te bereiken via mail (informatiepunt@kiesraad.nl) en telefoon (070 - 426 7329). Het informatiepunt is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van BZK en de Kiesraad.

Wilt u een collega of uzelf voor deze nieuwsbrief aanmelden of wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail aan postbus.verkiezingen@minbzk.nl.